

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ

(ร่าง) นโยบายการใช้ปัญญาประดิษฐ์ Artificial Intelligence: AI สำนักงานสถิติแห่งชาติ

บทนำ

เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence หรือ AI) เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของมนุษย์และการดำเนินงานขององค์กรภาครัฐมากขึ้น โดยเฉพาะเทคโนโลยี **Generative AI** ซึ่งปัจจุบันมีความสามารถสร้างสรรค์เนื้อหาใหม่ ได้หลากหลายรูปแบบ เช่น ข้อความ ภาพ วิดีโอ เสียง หรือซอร์สโค้ด เป็นต้น ผ่านการสั่งการด้วยข้อความหรือชุดคำสั่ง (Prompt) ที่ผู้ใช้งานกำหนด เมื่อ Generative AI ได้รับ Prompt จากผู้ใช้งานแล้ว จะทำการสร้างเนื้อหาที่สมจริง สอดคล้องและคล้ายคลึงกับข้อมูลที่ใช้ในการฝึกฝนมาแนะนำเสนอในรูปแบบที่เหมือนผู้ใช้งานสร้างขึ้นเอง อีกทั้งยังสามารถโต้ตอบกับผู้ใช้งานได้คล้ายคลึงกับมนุษย์ ส่งผลให้สามารถลดระยะเวลาและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานได้ตั้งแต่การร่างบันทึกข้อความ การเขียนบทความ การเขียนโปรแกรม การแก้ไขปัญหาด้านเทคนิค การสร้างเอกสารนำเสนอ ประกอบการประชุม การสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ หรือการสร้างเนื้อหาอื่นใดก็ตามแต่ผู้ใช้งานจะสร้างสรรค์

อย่างไรก็ตาม แม้ Generative AI จะมีประโยชน์มหาศาล แต่ก็นำมาซึ่งความเสี่ยงรูปแบบใหม่ ไม่ว่าจะเป็น การสร้างข้อมูลเท็จที่ไม่ได้ตั้งใจให้เกิดความเข้าใจผิด (Misinformation) และข้อมูลเท็จที่จงใจให้เกิดความเข้าใจผิด (Disinformation) กรณีเช่นนี้จะถูกจัดเป็นหนึ่งในความเสี่ยงระดับโลกที่รุนแรงที่สุดตามรายงาน Global Risks Report ๒๐๒๔ ของ World Economic Forum เนื่องจากบางครั้งเนื้อหาที่ได้จากเทคโนโลยี Generative AI อาจทำให้ผู้ใช้งานเชื่อได้ว่าข้อมูลนั้นถูกต้อง มีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้งานได้ทันที โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมและข้อจำกัดของเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อจำกัดทั้งด้านภาษาไทย ความเข้าใจในบริบทหรือวัฒนธรรมของประเทศไทย หรือบริบทของหน่วยงาน ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบในเชิงลบต่อบุคคล องค์กร สังคมและประเทศ เช่น

- ข้อมูลเท็จที่ไม่ได้ตั้งใจให้เกิดความเข้าใจผิด (Misinformation) และข้อมูลเท็จที่จงใจให้เกิดความเข้าใจผิด (Disinformation)
- เนื้อหาไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง (Confabulation)
- เนื้อหาที่มีความอันตรายหรือรุนแรง (Dangerous or Violent Recommendations)
- เนื้อหาส่งผลกระทบต่อความเป็นส่วนตัวของข้อมูล (Data Privacy)

- เนื้อหาส่งผลกระทบต่อประเด็นที่มีความอ่อนไหว และมีเนื้อหาที่ขัดต่อหลักจริยธรรม (Sensitive and Ethics Context)
- เนื้อหาที่มีข้อมูลที่ไม่ถูกต้องครบถ้วนหรือถูกทำให้บิดเบือน (Information Integrity)
- เนื้อหาที่สร้างก่อให้เกิดอคติ แยกแยะและการเลือกปฏิบัติ (Bias and Discrimination)
- ข้อมูลส่วนบุคคลรั่วไหล (Personal Data Leakage)
- การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Infringement)
- ความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล (Information Security)
- ผลกระทบอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากเทคโนโลยี Generative AI หรือเทคโนโลยีอื่นที่มีลักษณะเดียวกัน เป็นต้น

เห็นได้ว่า Generative AI เป็น AI ประเภทที่มีความเสี่ยงด้านความถูกต้องและลิขสิทธิ์สูงกว่า AI รูปแบบอื่นที่สำนักงานสถิติแห่งชาติใช้งาน ดังนั้น นโยบายการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ฉบับนี้ จึงจัดทำขึ้นเป็นกรอบแนวทางในการกำหนดนโยบายการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI ที่ยอมรับได้ (Acceptable Use Policy: Generative AI) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เพื่อให้การดำเนินงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี AI ได้อย่างเต็มศักยภาพ มีธรรมาภิบาล และสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้ข้อมูลสถิติและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกภาคส่วน

วัตถุประสงค์

นโยบายนี้จัดทำขึ้นโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญที่สามารถนำไปเป็นแนวทางการจัดการฝึกอบรม การให้ความรู้ การทราบถึงโทษของการไม่ปฏิบัติตามนโยบาย เพื่อให้ข้าราชการ พนักงานราชการ หรือบุคลากรอื่นใดที่สำนักงานสถิติแห่งชาติมอบหมาย สามารถนำเทคโนโลยี Generative AI ไปใช้งานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มีความรับผิดชอบและสามารถนำเทคโนโลยีดังกล่าวไปรังสรรค์งานได้อย่างปลอดภัย มีประสิทธิภาพ ตลอดจนป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้งานที่ไม่เหมาะสม ในการนี้สำนักงานสถิติแห่งชาติจึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบายดังกล่าวไว้ ดังนี้

๑. เพื่อกำหนดกรอบการกำกับดูแลการใช้เทคโนโลยี Generative AI ในสำนักงานสถิติแห่งชาติ ให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลข้อมูล
๒. เพื่อให้ข้าราชการ พนักงานราชการ หรือบุคลากรอื่นใดที่สำนักงานสถิติแห่งชาติมอบหมาย มีแนวทางปฏิบัติในการใช้เทคโนโลยี Generative AI อย่างถูกต้อง เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
๓. เพื่อให้การใช้เทคโนโลยี Generative AI เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนป้องกันความเสี่ยงที่เกิดจากการใช้งานผิดวัตถุประสงค์ ที่ก่อให้เกิดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับบุคคล สำนักงานสถิติแห่งชาติ สังคม และประเทศ
๔. เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี Generative AI อย่างมีความรับผิดชอบ รอบคอบ สามารถใช้งานได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและเป็นไปตามแนวทางที่สำนักงานสถิติแห่งชาติกำหนดไว้

ทั้งนี้ การนำแนวนโยบายฉบับนี้ไปปรับใช้ในแต่ละส่วนงานภายในสำนักงานสถิติแห่งชาติ ควรพิจารณาถึงความเหมาะสมกับบริบทของการนำเทคโนโลยี Generative AI ไปประยุกต์ใช้ในแต่ละงาน ประเภทของเทคโนโลยีที่ใช้ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในอนาคต ความสอดคล้องตามกฎหมายและ

ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง รวมถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น เช่น ภัยคุกคามทางไซเบอร์ ความเสี่ยงต่อความถูกต้องและคุณภาพของข้อมูลสถิติ เป็นต้น

ขอบเขต

ขอบเขตของนโยบายฉบับนี้มีเนื้อหาครอบคลุมสำหรับการนำเทคโนโลยี Generative AI มาใช้เพื่อการสร้างสรรค์งานตามภารกิจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ที่กำหนดให้ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง หรือบุคลากรอื่นใดที่สำนักงานสถิติแห่งชาติมอบหมายให้ดำเนินงานตามภารกิจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “ผู้ใช้งาน”) ที่ใช้งานเทคโนโลยี Generative AI ในการดำเนินการตามภารกิจที่กฎหมายกำหนดไว้

คำนิยาม

สำนักงาน หมายถึง สำนักงานสถิติแห่งชาติ

คณะกรรมการ หมายถึง คณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ผู้บริหารระดับสูงด้านข้อมูล (Chief Data Officer: CDO) หมายความว่า ผู้บริหารระดับสูงที่รับผิดชอบด้านการกำกับดูแลข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ

เจ้าหน้าที่ หมายถึง ข้าราชการ พนักงานราชการ หรือบุคลากรอื่นใดที่สำนักงานสถิติแห่งชาติมอบหมายในการบริหารจัดการข้อมูล

ผู้รับจ้าง หมายถึง บุคคลหรือนิติบุคคลที่ลงนามเป็นคู่สัญญากับสำนักงาน รวมทั้ง ตัวแทน หรือ ลูกจ้าง หรือผู้รับจ้างช่วง ที่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้รับจ้างตามสัญญานั้น ๆ

นโยบาย หมายถึง นโยบายการใช้ปัญญาประดิษฐ์ Artificial Intelligence: AI ซึ่งเน้นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI ที่ยอมรับได้ (Acceptable Use Policy: Generative AI)

ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) หมายถึง เทคโนโลยีที่ถูกพัฒนาขึ้น เพื่อให้คอมพิวเตอร์มีคุณสมบัติหรือพฤติกรรมใกล้เคียงมนุษย์ เช่น การเรียนรู้ การรับรู้ และตอบสนองต่อสภาพแวดล้อม การให้เหตุผล และการแก้ไขปัญหา เป็นต้น ตามวัตถุประสงค์ที่มนุษย์กำหนด (จากแนวทางการประยุกต์ใช้ Generative AI อย่างมีธรรมาภิบาลสำหรับองค์กร: สพธอ.)

Generative AI หมายถึง เทคโนโลยี AI ประเภทหนึ่งที่มีความสามารถในการสร้างเนื้อหาใหม่ในหลากหลายรูปแบบ เช่น ข้อความ ภาพ วิดีโอ ซอร์สโค้ด หรือรูปแบบอื่น เป็นต้น ตามข้อความหรือคำสั่ง (Prompt) ที่มนุษย์เป็นผู้กำหนด (จากแนวทางการประยุกต์ใช้ Generative AI อย่างมีธรรมาภิบาลสำหรับองค์กร: สพธอ.)

อคติของข้อมูล (Data Bias) หมายถึง ความไม่สมดุลหรือความเอนเอียงที่มีอยู่ในข้อมูล ซึ่งอาจเกิดจากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มประชากรอย่างเท่าเทียม การมีข้อมูลบางกลุ่มมากหรือน้อยเกินไป หรือข้อมูลที่สะท้อนอคติทางสังคมที่มีอยู่แล้ว ซึ่งเมื่อนำข้อมูลที่มีอคติไปใช้ฝึกสอนโมเดล AI จะส่งผลให้โมเดลมีการตัดสินใจหรือให้ผลลัพธ์ที่ไม่เป็นธรรม เลือปฏิบัติ หรือผิดพลาดต่อกลุ่มบุคคลบางกลุ่ม

ข้อมูล หมายถึง สิ่งที่สามารถทำให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริงหรือเรื่องอื่นใด ไม่ว่าจะการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใด ๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผนผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย ภาพถ่ายดาวเทียม ภาพยนตร์ การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องมือตรวจวัด การสำรวจระยะไกล หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้

สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้ (จาก ประกาศคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล เรื่อง ธรรมนูญข้อมูลภาครัฐ (๓๑ มีนาคม ๒๕๖๓) ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๓๗ ตอนพิเศษ ๗๔ ง หน้า ๔๗)

ข้อมูลส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม แต่ไม่รวมถึงข้อมูลของผู้ถึงแก่กรรมโดยเฉพาะ (จาก พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒)

ข้อมูลส่วนบุคคลอ่อนไหว หมายถึง ข้อมูลส่วนบุคคลตามที่ถูกบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งได้แก่ ข้อมูลเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความคิดเห็นทางการเมือง ความเชื่อในลัทธิ ศาสนาหรือปรัชญา พฤติกรรมทางเพศ ประวัติอาชญากรรม ข้อมูลสุขภาพ ความพิการ ข้อมูลสหภาพแรงงาน ข้อมูลพันธุกรรม ข้อมูลชีวภาพ หรือข้อมูลอื่นใดซึ่งกระทบต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล ในทำนองเดียวกันตามที่คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลประกาศกำหนด

หมวดหมู่ของข้อมูล หมายถึง ตามกรอบธรรมนูญข้อมูลภาครัฐแบ่งออกได้เป็น ๕ หมวดหมู่ ได้แก่ ข้อมูลสาธารณะ ข้อมูลใช้ภายใน ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลความลับทางราชการ และข้อมูลความมั่นคง (จาก มรด. ๖:๒๕๖๖ ว่าด้วยกรอบธรรมนูญข้อมูลภาครัฐ ฉบับปรับปรุง: แนวปฏิบัติ เวอร์ชัน ๒.๐)

ระดับชั้นข้อมูล หมายถึง ระดับชั้นข้อมูลเพื่อจัดการข้อมูลในกระบวนการงานที่เกี่ยวข้องกับภารกิจ โดยข้อมูลที่มีความอ่อนไหวแบ่งระดับชั้นออกเป็น ชั้นเปิดเผย (Open) ชั้นเผยแพร่ภายในองค์กร (Private) ชั้นลับ (Confidential) ชั้นลับมาก (Secret) และ ชั้นลับที่สุด (Top Secret) ซึ่งข้อมูลที่มีระดับชั้นลับ (Confidential) ลับมาก (Secret) และ ลับที่สุด (Top Secret) เป็นเพียงการจัดระดับชั้นข้อมูล ไม่ใช่การกำหนดให้ข้อมูลนั้นเป็นข้อมูลความลับทางราชการตามระเบียบการรักษาความลับทางราชการ (จาก มรด. ๖:๒๕๖๖ ว่าด้วยกรอบธรรมนูญข้อมูลภาครัฐ ฉบับปรับปรุง: แนวปฏิบัติ เวอร์ชัน ๒.๐)

แนวทางการใช้เทคโนโลยี Generative AI ที่ยอมรับได้

๑. การใช้เทคโนโลยี Generative AI สำหรับการดำเนินงานตามภารกิจของสำนักงาน

๑.๑ ผู้ใช้งานต้องทำการศึกษาข้อมูลเทคโนโลยี Generative AI แต่ละประเภท เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ศักยภาพ ประโยชน์ ความเสี่ยง และข้อจำกัด เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI ได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายของงานแต่ละประเภทที่ได้รับมอบหมาย

๑.๒ ผู้ใช้งานต้องประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI เพื่อช่วยสนับสนุน ในการดำเนินงานในบริบทที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) การวิเคราะห์ข้อมูลและสร้างรายงาน

(๒) การเขียนชุดคำสั่งหรือโปรแกรม

(๓) การจัดทำร่างหนังสือหรือเอกสารต่าง ๆ เช่น บันทึกข้อความ นโยบาย หรือ คำแนะนำ เป็นต้น

(๔) การให้คำแนะนำหรือแนวทางเบื้องต้นในการแก้ปัญหาในด้านต่าง ๆ

(๕) การสร้างเนื้อหาสำหรับการสื่อสารภายในองค์กร

(๖) การสร้างสื่อประชาสัมพันธ์

(๗) ดำเนินงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา

ทั้งนี้ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI ต้องเป็นไปตามภารกิจ และเพื่อประโยชน์ของสำนักงาน เท่านั้น

๑.๓ ผู้ใช้งานต้องใช้เทคโนโลยี Generative AI อย่างมีธรรมาภิบาล เหมาะสม มีความมั่นคง ปลอดภัย และสอดคล้องกับกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของสำนักงาน หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒. ข้อห้ามในการใช้เทคโนโลยี Generative AI

แม้ว่าเทคโนโลยี Generative AI จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนและเพิ่มประสิทธิภาพ ในการดำเนินงานให้แก่ผู้ใช้งานอยู่หลายประการ แต่อย่างไรก็ตามการใช้เทคโนโลยี Generative AI จำต้อง อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ ต่อบุคคล สำนักงาน สังคม หรือประเทศ ในการนี้ สำนักงานจึงกำหนดข้อห้ามสำหรับผู้ใช้งานเทคโนโลยี Generative AI ไว้ดังนี้

(๑) ห้ามใช้แทนการตัดสินใจของผู้ใช้งานในกรณีที่มีความเสี่ยงสูง เช่น การตัดสินใจทาง กฎหมาย ทางการแพทย์ ทางการเงิน หรือการตัดสินใจที่อาจส่งผลกระทบต่อชีวิต ทรัพย์สินและสิทธิของบุคคล

(๒) ห้ามใช้เพื่อสร้างข้อมูลอันเป็นเท็จ หรือสร้างเนื้อหาที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคล สำนักงาน หรือสังคม อันอาจนำไปสู่ความเข้าใจผิด หรือสร้างความขัดแย้งในสังคม

(๓) ห้ามใช้หรือเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับของสำนักงาน รวมถึงข้อมูลภายในเอกสารสำคัญ หรือข้อมูลที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานของสำนักงาน

(๔) ห้ามใช้ข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลหรือใช้ข้อมูล ที่อาจเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๕) ห้ามใช้ในทางที่ขัดต่อหลักธรรมาภิบาล คุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรม หรือมีเจตนา แอบแฝงโดยไม่สุจริต

(๖) ห้ามใช้เพื่อสร้างเนื้อหาที่ละเมิดลิขสิทธิ์หรือทรัพย์สินทางปัญญา รวมถึงการทำซ้ำ คัดลอก หรือ ดัดแปลงซึ่งเนื้อหาที่เป็นของบุคคลหรือหน่วยงานอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต

(๗) ห้ามใช้เพื่อสร้างเนื้อหาที่ส่งเสริมการเหยียดเชื้อชาติ ศาสนา เพศ วัย ความพิการ หรือ สถานะทางสังคม ซึ่งอาจขัดต่อกฎหมายและหลักสิทธิมนุษยชน

(๘) ห้ามใช้ในการดำเนินการใด ๆ ที่อาจเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หลักเกณฑ์ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓. การรักษาความลับและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

การใช้งานเทคโนโลยี Generative AI โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การให้บริการแบบไม่มีค่าใช้จ่าย อาจมีความเสี่ยงที่ข้อมูลของผู้ใช้งานระบุหรือโต้ตอบกับระบบ จะถูกเข้าถึงหรือบันทึกและนำไปใช้ในการ ฝึกสอนโมเดล Generative AI เพื่อปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของระบบ ดังนั้น เพื่อเป็น การป้องกันมิให้เกิดการรั่วไหลของข้อมูล การละเมิดสิทธิของบุคคล หรือก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อสำนักงาน หน่วยงานภายนอก หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ผู้ใช้งานจึงต้องมีความระมัดระวังและต้องปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ห้ามนำข้อมูลภายในสำนักงาน และข้อมูลที่มีชั้นความลับ (เช่น รหัสผ่าน เอกสาร สัญญา เอกสารหรือหนังสือที่ประทับข้อความลับ เอกสารหรือข้อมูลเกี่ยวกับโครงการภายในสำนักงาน เป็นต้น) ไป ใช้งานร่วมกับเทคโนโลยี Generative AI

(๒) ในกรณีที่ต้องใช้เทคโนโลยี Generative AI ร่วมกับข้อมูลภายในองค์กร ข้อมูลที่มี ชั้นความลับ ข้อมูลส่วนบุคคล หรือข้อมูลส่วนบุคคลที่อ่อนไหว ผู้ใช้งานจะต้องใช้เทคโนโลยี Generative AI ที่สำนักงานประกาศกำหนดเท่านั้น และผู้ใช้งานต้องได้รับอนุมัติจาก ผู้บริหารระดับสูงด้านข้อมูล (Chief Data Officer: CDO) ก่อนนำมาใช้งานทุกกรณี

(ก) ในกรณีที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลหรือข้อกำหนดตามกฎหมาย ผู้ใช้งานต้องปรึกษาหารือกับผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องก่อนดำเนินการใด ๆ

๔. การรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบสารสนเทศ กรณีนำเทคโนโลยี Generative AI มาใช้งาน

(๑) ห้ามนำข้อมูลที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของระบบสารสนเทศ (เช่น รหัสผ่าน ข้อมูล API Key รายละเอียดการตั้งค่าของระบบ เป็นต้น) ไปใช้งานร่วมกับเทคโนโลยี Generative AI

(๒) ต้องตรวจสอบซอร์สโค้ดที่สร้างโดยเทคโนโลยี Generative AI ก่อนนำมาใช้งาน โดยพิจารณาถึงความถูกต้อง และการตรวจสอบช่องโหว่อย่างถี่ถ้วน

(๓) หากพบเหตุการณ์ละเมิดความมั่นคงปลอดภัยที่เกิดจากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI ผู้ใช้งานต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นทราบ และต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Work Procedure) เกี่ยวกับการบริหารจัดการเหตุการณ์ความมั่นคงปลอดภัยโดยทันที

(๔) การใช้งานเทคโนโลยี Generative AI ผู้ใช้งานต้องดำเนินการให้มีความมั่นคง ปลอดภัย ไซเบอร์ ความมั่นคงปลอดภัยของระบบสารสนเทศ ความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล และความมั่นคงปลอดภัยในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๕) สำนักงานจะมีการตรวจสอบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ Generative AI ของผู้ใช้งานอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของสำนักงาน

๕. การลดหรือหลีกเลี่ยงการเกิดอคติ (Bias) และการเลือกปฏิบัติ (Discrimination) ต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล

ด้วยผลลัพธ์จากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI มีโอกาสที่จะสร้างเนื้อหาที่มีความคิดเชิงลบ อคติ หรือแบ่งแยก อันอาจถูกเผยแพร่เป็นวงกว้างและไม่สามารถควบคุมการแพร่กระจายได้โดยง่าย อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียง จิตใจของบุคคล เกิดอคติ หรือการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ดังนั้น ผู้ใช้งานจึงต้องมีความระมัดระวังและปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ต้องตรวจสอบเนื้อหาที่สร้างโดยเทคโนโลยี Generative AI ก่อนนำไปใช้งาน หรือเผยแพร่ต่อสาธารณะ เพื่อลดหรือหลีกเลี่ยงการเกิดอคติหรือการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม

(๒) ระมัดระวังการใช้งานเทคโนโลยี Generative AI ในการดำเนินงานที่อาจกระทบ ต่อสิทธิของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล หรือมีผลกระทบต่อหลักความเสมอภาค และมาตรฐานด้านสิทธิมนุษยชน

๖. หน้าที่และความรับผิดชอบ

การนำเนื้อหาที่สร้างโดยเทคโนโลยี Generative AI มาใช้งาน อาจส่งผลกระทบต่อบุคคล หน่วยงาน สังคม และประเทศ ทั้งโดยเจตนาหรือไม่เจตนา ซึ่งสำนักงานและผู้ใช้งานไม่อาจปฏิเสธความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำดังกล่าวได้ ดังนั้น ผู้ใช้งานและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI จึงมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

(๑) ผู้ใช้งานต้องแจ้งผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ขอบเขต และลักษณะของการทำงานร่วมกันระหว่างผู้ใช้งานกับเทคโนโลยี Generative AI (AI-Human Involvement) และเมื่อมีใช้เทคโนโลยี Generative AI ในการปฏิบัติงาน

(๒) ผู้ใช้งานต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการใช้งานเทคโนโลยี Generative AI ตามที่กำหนดในนโยบายนี้ และตรวจสอบเนื้อหาที่สร้างโดยเทคโนโลยี Generative AI ก่อนนำไปใช้งานหรือเผยแพร่ และต้องมีการตรวจสอบอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ข้อมูลด้านการเงิน ข้อมูลอ่อนไหว ซึ่งผู้ใช้งานจำเป็นต้องพิจารณาในประเด็นดังต่อไปนี้ ประกอบด้วย

- ความถูกต้องของเนื้อหา
- ผลการใช้งานหรือเผยแพร่เนื้อหาที่นำไปสู่การกระทำผิดทางกฎหมาย รวมถึงการละเมิดลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า หรือทรัพย์สินทางปัญญาอื่น ๆ

- ความเท่าเทียมและการไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล
- การรักษาความลับและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
- ผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้งาน
- ผลกระทบเชิงลบอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นต่อบุคคล สำนักงาน สังคม และประเทศ

(๓) ผู้ใช้งานต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยทันที ในกรณีที่การประยุกต์ใช้ Generative AI เกิดความผิดพลาดหรือพบประเด็นปัญหา ทั้งกรณีการนำเข้าข้อมูลและแสดงผลลัพธ์ ที่อาจส่งผลกระทบต่อบุคคล สำนักงาน สังคม และประเทศ เพื่อให้สามารถดำเนินการแก้ไขได้โดยเร็ว

(๔) ผู้บังคับบัญชาและผู้ใช้งานต้องมีการติดตาม ทบทวน และประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการใช้งานเทคโนโลยี Generative AI อย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงวิธีการทำงาน และการเลือกใช้เทคโนโลยี Generative AI ที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน

(๕) การนำเนื้อหาที่สร้างจากเทคโนโลยี Generative AI มาใช้งาน ต้องมีการระบุว่า “เนื้อหานี้ได้รับความช่วยเหลือจากเทคโนโลยี Generative AI” ตามความเหมาะสม เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และป้องกันความเข้าใจผิดของผู้รับข้อมูล

(๖) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ศท.) มีหน้าที่ในการพิจารณาตรวจสอบและนำเสนอ ผู้บริหารระดับสูงด้านข้อมูล (Chief Data Officer: CDO) เกี่ยวกับรายการแอปพลิเคชัน หรือบริการ Generative AI ที่ใช้งานภายในสำนักงานตามความเหมาะสมของระดับการใช้งาน

(๗) คณะทำงานบริการข้อมูลด้านเทคนิค (Technical Data Steward) จะทบทวนนโยบายการใช้งานใช้ปัญญาประดิษฐ์ Artificial Intelligence: AI ให้มีความทันสมัยเป็นปัจจุบัน และเป็นมาตรฐานที่ยอมรับได้ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

๗. การเคารพสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

(๑) การนำเนื้อหาที่สร้างโดยเทคโนโลยี Generative AI ไปใช้งานหรือเผยแพร่ต่อสาธารณะ ผู้ใช้งานต้องใช้แอปพลิเคชันหรือบริการของเทคโนโลยี Generative AI ที่สำนักงานประกาศกำหนดเท่านั้น

(๒) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI ผู้ใช้งานต้องมีความระมัดระวังไม่ให้เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า หรือสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาอื่น ๆ โดยการตรวจสอบให้แน่ใจว่า เนื้อหาที่สร้างขึ้นไม่เป็นการทำซ้ำ คัดลอก ดัดแปลง หรือใช้ประโยชน์จากผลงานที่มีเจ้าของโดยไม่ได้รับอนุญาต เพื่อป้องกันการละเมิดกฎหมายและข้อพิพาทที่อาจเกิดขึ้น

การให้ความรู้เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI

สำนักงานจะจัดให้มีการเผยแพร่ความรู้หรือการอบรมเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Generative AI รวมถึงแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง ความเสี่ยง ข้อจำกัดของเทคโนโลยี และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เป็นประจำทุกปีงบประมาณ

เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ทราบถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติตามนโยบายการใช้งานเทคโนโลยี Generative AI เช่น

- ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำไปใช้
- ไม่นำข้อมูลที่เป็นการลับของสำนักงานไปใช้งานร่วมกับเทคโนโลยี Generative AI
- เผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้องและไม่บิดเบือน

- อ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลเสมอ
- หลีกเลี่ยงการสร้างเนื้อหาที่มีอคติ หรือเลือกปฏิบัติ
- ใช้เครื่องมือที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงาน
- หลีกเลี่ยงการใช้เนื้อหาที่อาจละเมิดลิขสิทธิ์หรือทรัพย์สินทางปัญญา
- หลีกเลี่ยงการใช้งานเทคโนโลยี Generative AI ในทางที่ผิดกฎหมายหรือขัดต่อหลัก

ธรรมาภิบาล คุณธรรมและจริยธรรม

โทษของการไม่ปฏิบัติตามนโยบายการใช้เทคโนโลยี Generative AI

กรณีสำหรับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม นโยบายฉบับนี้ อาจมีผลเป็นความผิดและถูกดำเนินการทางวินัยตามข้อบังคับ ระเบียบ หรือประกาศของสำนักงาน หรือตามข้อตกลงในสัญญาจ้าง ทั้งนี้ ตามแต่กรณีและความสัมพันธ์ที่ผู้ใช้งานมีต่อสำนักงาน และอาจได้รับโทษตามที่กำหนดในกฎหมาย ลำดับรอง กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

กรณีผู้ใช้งานพบการใช้งาน Generative AI ที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสมหรือมีความเสี่ยง อันอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ ต้องรายงานต่อผู้บังคับบัญชา หรือเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบทราบโดยทันที ทั้งนี้ ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่นี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๗ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๙

(นายเอกพงษ์ หริ่มเจริญ)

ผู้อำนวยการสำนักงานสถิติแห่งชาติ

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (๒๕๖๓). แนวทางประยุกต์ใช้ *Generative AI* อย่างมี
ธรรมาภิบาลสำหรับองค์กร (*Generative AI Governance Guideline for Organizations*). สืบค้นจาก
https://www.etcha.or.th/th/Useful-Resource/GovernanceGuideline_v๑.aspx